

прискорити розробку документаційного забезпечення організації, серед яких важливо виділити: конвертацію документів формату PDF за допомогою текстового процесора MS Word з можливістю його подальшого редагування; конвертацію документів формату PPTX у відео-формат за допомогою застосунку MS Power Point; підготовка витягів із раніше створеної службової документації за допомогою функції Скарбничка текстового процесора MS Word.

Список використаних джерел

1. Палеха Ю. Загальне діловодство: теорія та практика керування документацією із загальних питань : навч. посібник. Київ : Ліра-К, 2015. 624 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/l_1894_28652740.pdf (дата звернення: 07.11.2022).
2. Войнаренко М. П., Кузьміна О.М., Янчук Т.В. Інформаційні системи і технології в управлінні організацією : навч. посібник для студ. ВНЗ. Вінниця : Едельвейс і К. 2015.
3. Правова інформація та комп'ютерні технології в юридичній діяльності: навч. посібник. В.Г. Іванов, С.М. Іванов, В.В. Карасюк та ін.; За заг. ред. В.Г. Іванова. Х.: Право, 2010. 240 с. URL: <https://cutt.ly/CN9Lh6W> (дата звернення: 07.11.2022).

УДК [654.1:811.161.2-049.65](477)(094)

*Матвіюк С. О., магістрантка,
Житарюк М. Г., д. н. соц. комун.,
професор, завідувач кафедри зарубіжної
преси та інформації*

ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ТЕЛЕПРОСТОРІ

*Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського*

Львівський національний університету імені Івана Франка

Мова держави є основою конституційного ладу. Держава має створювати всі необхідні умови для розвитку, збереження та функціонування прав і свобод людини, а також право на отримання інформації та послуг державною мовою. Засоби масової інформації, зокрема телебачення, є провідним культурно-мистецьким, розважальним та інформативним рупором у формуванні громадської думки. Саме тому функціонування української мови в національному медіапросторі надзвичайно актуальне.

Українській Незалежності вже понад 30 років, а ми й досі продовжуємо відстоювати не лише свої кордони, а й українську мову, яка, як ніколи раніше, є важливою складовою цілісності держави. З огляду на це, дотримання мовного законодавства України в електронних та нових медіа, відповідно до чинних

вимог і норм сучасної людини, суспільних пріоритетів, не просто архіважливе, а й незамінне в контексті формування і збереження національної інформаційної безпеки.

Метою наукової розвідки є з'ясування функціонування та дотримання мовного законодавства в розважальних телешоу України.

Законодавство України про захист державної мови в національному телепросторі вимагає дотримання чинних норм, квот і правил, зокрема, виконання Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [1], Закону України «Про телебачення та радіомовлення» [2], Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо мови аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації» [3].

Відображення специфіки існування проблематики державної мови в ЗМІ досліджували у своїх роботах А. Погрібний, В. Радчук, В. Лизанчук, О. Пономарів, О. Федик та інші. Найпопулярнішим (найдоступнішим) контентом на телебаченні вважається розважальний, а саме мовлення ведучих та героїв телепроектів, дотримання ними норм і розширення словникового запасу привертають увагу глядачів, формують мовну культуру і національний світогляд.

Попри це, чимало розважальних програм на українському телебаченні нехтували чинними нормами, у них домінувала/є російська. Йдеться, зокрема, про «Вечірній квартал», «Дизель Шоу» «Від пацанки до панянки», «Світ Навиворіт», «Орел і Решка» тощо. Деякі з них (переважно в довоєнний період) були орієнтовані на російський ринок. Видання «Фокус» у січні 2021 року опублікувало матеріал [4] про продаж трансляції «Дизель Шоу» російському розважальному телеканалу «Че», підпорядкованому «СТС Media». В анонсі телеканалу йшлося про «міжнародний комедійний хіт». Нас це неприємно вразило і зацікавило. Тому «Дизель Шоу» і став майданчиком для аналізу окремих положень мовного законодавства України.

Ще у 2021 році українське гумористичне концертне шоу «Дизель Шоу» (один з найбільш рейтингових продуктів ICTV) велось переважно російською або з використанням росіянізмів. Деякі українські слова автори та актори спотворювали й озвучували на російський манер. Такі дії порушували ч. 6 ст. 10 Закону України «Про телебачення та радіомовлення» [2], відповідно до якого передача вважається виконана державною мовою, якщо виступи ведучих або осіб, які є учасниками передачі, виконані, озвучені або дубльовані українською мовою.

Звичайно, законодавством України передбачені випадки, коли дозволено трансляцію телепередач чи фільмів іноземною мовою у разі, якщо такі телепередачі субтитруються (ч. 5 ст. 10. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо мови аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації» [3]). А також «у виступах, інтерв'ю, коментарях, поясненнях, запитаннях осіб, які беруть участь у передачі (крім ведучих (дикторів) передачі), або в окремих репліках ведучих передачі в обсязі,

обумовленому творчим задумом передачі тощо» [2]. Отже, ведучі проєкту повинні розмовляти лише українською, а акторам дозволяється у передбачених законодавством випадках вживати у своїх виступах інші мови. Проте перегляд кількох випусків «Дизель Шоу» за 2021 рік, на жаль, показав, що ведучі телешоу досить рідко вдавались до озвучування тексту українською мовою та субтитрування телепрограм. Це проблема не лише цієї програми, а й багатьох інших телешоу на провідних телеканалах України.

Таким чином, до повномасштабного вторгнення на територію України телеканал «ICTV» транслиував розважальний проєкт «Дизель Шоу», який позиціонував себе як проукраїнський, але не україномовний, а чужомовний телепродукт. З правової точки зору, мало місце порушення ст. 24 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», відповідно до якої телерадіоорганізації здійснюють мовлення державною мовою [1].

З початком повномасштабної війни росії проти України наше телебачення відмовилось від пріоритетності російської мови у розважальних телепроєктах. Сьогодні ми вже спостерігаємо тенденцію популяризації української мови не лише у телешоу, а й у фільмах чи серіалах. Наприклад, в останніх випусках «Дизель Шоу» також суттєво зменшено використання російської. Поки що в середньому два номери протягом усього випуску російськомовні. Здебільшого застосування російської використовують задля висміювання влади росії або ж цитування новин російських телеканалів.

«Дизель Шоу» завжди позиціонувало себе як «добре гумористичне шоу», проте вирізнялося з-поміж інших програм різкими жартами, висміюванням жінок чи людей з нетрадиційною орієнтацією, іноді актори вдавались до лайки у мініатюрах. На сьогодні, номери телешоу базуються здебільшого на патріотичній тематиці. Тож «Дизелі» тримають свій гумористичний фронт – далі підносять бойовий дух глядачів і допомагають Збройним силам України. Команда вже традиційно передає частину коштів на потреби наших військових, а ще продовжує збір до Благодійної організації «Дизель Фонд».

З-поміж усіх засобів масової інформації, телебачення є найпотужнішим сучасним інструментом пропаганди. Як засвідчують соціологічні дослідження, рівень довіри до ЗМІ залишається досить високим і сталим, у т. ч. й розважальний контент. Приємно, що розважальні програми удосконалюються, оновлюються, змінюють свої формати, тобто загалом демонструють значно відповідальніший підхід щодо використання державної мови, ніж це було ще рік тому. Телепродукти стали більш якісними та інформативними. Тому, вважаємо, почався рух і в бік формування національного українського медіапростору. Більш докладно проблематику застосування мовного законодавства в розважальному контенті розкрито в кваліфікаційній роботі «Державна мова в сучасному національному телепросторі: розважальний контент» (Вінниця, 2022).

Список використаних джерел

1. Закон України Про забезпечення функціонування української мови як державної (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81)
2. Закон України Про телебачення та радіомовлення (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 10, ст. 43)
3. Закон України Про внесення змін до деяких законів України щодо мови аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 26, ст.298)
4. «Дизель шоу» транслюватиметься на підсанкційному російському телеканалі. Фокус. URL: <https://focus.ua/uk/ukraine/472664-dizel-shou-budetvyhodit-na-podsankcionnom-rossiyskom-telekanale-smi> (дата звернення: 19.03.2021)
5. Закон України Про корінні народи України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 38, ст.319)

УДК 004.415.2.01:[005.932:658.788.2

Мисака А. В., здобувачка вищої освіти 4
курсу СО Бакалавр,
Ковальська Л. А., д-р іст. наук, професор,
професор кафедри інформаційних систем
управління

ФУНКЦІОНАЛ ЛОГІСТИЧНОГО ДОКУМЕНТА НА ПІДПРИЄМСТВІ

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Жодне підприємство не може функціонувати без документації. У логістичній діяльності важливу роль відіграють не тільки організаційно-розпорядча документація, що функціонує лише всередині фірми, а й всі документи, що будуть відповідати вимогам зарубіжних країн та зорієнтовані назовні. Важко уявити сьогодні життя споживача, або функціонування виробника без якісних логістичних послуг. В її основу покладено принципи своєчасності, що дозволяє реалізувати якісну доставку та транспортування товарів, надання послуг.

Документальний супровід усіх процесів інформаційної комунікації є неодмінною умовою в роботі сучасних підприємств. Будь-який документ потрібно ретельно готувати, реалізовувати та у подальшому вдосконалювати процес його створення. Трактуювання поняття про «логістичний документ» допоможе розкрити сутність цілого напрямку інформаційно-документаційної діяльності в сфері логістики, ознайомитись із реквізитами та прослідити функціонування у підприємстві та за його межами.

У документознавстві логістичний документ можна віднести за змістом до товарно-транспортних документів. Такі документи мають інформацію про